

Asia: VN/1984/2019

Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: Seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus

Vapaaehtoisuuden puutteeseen perustuva sääntely

Mitä mieltä olette ehdotuksesta säätää raiskauksen ja muiden seksuaalirikosten keskeiseksi tunnusmerkistökijäksi vapaaehtoisuuden puute ehdotuksen mukaisesti?

-

Mitä mieltä olette ehdotetuista säännöksistä, jotka koskevat tilanteita, joissa teon kohteella ei ole mahdollisuutta muodostaa tai ilmaista tahtoaan (rikoslain 20 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohta ja 3 §:n 2 momentin 2 kohta)?

-

Muut aikuisiin kohdistuvat seksuaalirikokset

Mitä mieltä olette ehdotetusta seksuaalisen kajoamisen törkeän tekemuodon säätämisestä?

-

Mitä mieltä olette ehdotetusta seksuaalista hyväksikäyttöä koskevasta säännöksestä?

-

Mitä mieltä olette seksuaalista ahdistelua koskevan säännöksen soveltamisalan ehdotetusta laajennuksesta?

-

Mitä mieltä olette ehdotetusta seksuaalisen kuvan luvaton levittämistä koskevasta säännöksestä?

-

Mitä mieltä olette sukupuoliyhteyden määritelmän ehdotetusta laajentamisesta?

-

Muita aikuisiin kohdistuviin seksuaalirikoksiin liittyviä huomioita?

Huomiomme kiiniittää se, että paritusta koskevaa lainsäädäntöä käsiteltäessä mietinnössä, siihen ei ole lainkaan sisällytetty ehdotuksia siitä, että Rikoslain 20 luvun 9§ 1 mom osalta postettaisiin kohta "järjestää huoneen tai muun tilan korvausta vastaan tapahtuvaa sukupuoliyhteyttä tai siihen rinnastettavaa seksuaalista tekoa varten", ja että 9§ 2 ja 3 mom poistettaisiin kokonaan.

Nykyinen seksityön kriminalisointi tällä tavalla aiheuttaa sen, että seksityötä harjoittavat itsenäiset yrittäjät eivät ole yhdenvertaisessa asemassa muun yritystoiminnan kanssa, ja nykyiset rajoitukset aiheuttavat alan piilomarkkinoinin, piilokontaktoinnin ja piilotyötilojen ylläpitämistä, mikä aiheuttaa jo ennestään haavoittuvassa asemassa oleville seksityöntekijöille jatkuvan turvattomuuden, väkivallan riskin ja lainrikkomisen pelon.

Yhdistystämme huolestuttaa tämä erityisesti siksi, koska transnaisilla seksityö on moninkertaisessa yleisempää kun cis-naisten osalta. Kansainväliset tukimukset (m.m. TGEU) osoittavat että EU:n alueella transnaisista jopa 28%, ja muualla maailmassa jopa 40% on tehnyt seksityötä jossain vaiheessa, kun cis-naisilla osuus on 1..3% riippuen alueesta. Myös osaltamme voimme verkostojemme kautta todeta, että Suomessa seksityö on transnaisten osalta yleisempää. Toteamme lisäksi että transnaiset ovat vielä haavoittavamassa asemassa kun muut seksityöntekijät tehdessään tätä työtä.

Tässä asiassa kanssamme, seksityön dekriminalisoinnin linjalla ovat monet kansainväliset järjestöt, kuten WHO (World Health Organisation), UNAIDS (The Joint United Nations Programme on HIV/AIDS), UNDP (UN Development Programme), ILGA (International Lesbian and Gay Association), TGEU (Transgender Europe (&Central-Asia)), ja moni muu kansainvälinen järjestö.

Lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset

Mitä mieltä olette ehdotuksesta säätää lapsiin kohdistuvia tekoja koskevat säännökset omaksi kokonaisuudekseen?

-

Mitä mieltä olette lapsenraiskausta koskevasta säännöksestä?

-

Mitä mieltä olette seksuaalista kajoamista lapseen koskevasta säännöksestä?

-

Mitä mieltä olette sukupuoliyhteyksien ja seksuaalisten tekojen säätämisestä rangaistavaksi sellaisenaan lapsenraiskauksena tai seksuaalisena kajoamisena lapseen, kun ne kohdistuvat alle 12-vuotiaaseen lapseen?

-

Mitä mieltä olette muutoksista paritusta koskevaan sääntelyyn?

-

Mitä mieltä olette muutoksista lasta seksuaalisesti esittäviä kuvia koskevaan sääntelyyn?

-

Muita lapsiin kohdistuviin seksuaalirikoksiin liittyviä huomioita?

-

Rangaistukset

Mitä mieltä olette ehdotetuista rangaistusasteikoista?

-

Muut huomiot

Huomioita esityksen arvioituihin vaikutuksiin liittyen?

Haluamme tuoda esiin työryhmämietinnön sivulla 176 olevan sukupuolivähemmistöille ongelmallisen kohdan:

"Säännöksessä tarkoitettuja muulla tavalla tehtyjä seksuaalisia tekoja voisivat olla esimerkiksi meneminen oikeudettomasti vastakkaisen sukupuolen pukeutumis- tai peseytymistilaan uimahallissa tai toisen riisuutumisen seuraaminen salaa ovenraosta."

Edellä mainitulla tavalla muotoiltu esitys tulisi vaikuttamaan negatiivisesti sukupuolivähemmistöjen, erityisesti transhenkilöiden mahdollisuuksiin käyttää koetun ja useimmiten myös ulkoisesti ilmaistun sukupuolen mukaisia pukuhuoneita ja yleisiä wc-tiloja. Se olisi vakava rajoitus transsukupuolisten henkilöiden vapauteen voida osallistua täysivertaisina yksilönä yhteiskunnan normaaleihin toimintoihin. Huomautamme, että jo nykyainsäädännöllä, monissa julkisissa paikoissa (kuten uimahallit, kuntosalit, yleiset käymälät) toimitaan lain vastaisesti ja pyritään estämään transsukupuolisia ihmisiä käyttämästä sukupuolitettuja tiloja. Jos sivun 176 ehdotus toteutuisi lainsäädännössä tällä muotoilulla, niin transhenkilöiden mahdollisuus osallistua yhteiskuntaan tasavertaisina kansalaisina vaikeutuisi huomattavasti. Erityisesti transsukupuoliset naiset eivät uskaltaisi käyttää julkisia vessoja, pukeutumis- tai peseytymistiloja.

Sanaa "oikeudettomasti" ei ole määritelty selvästi. Se voisi johtaa siihen, että kaikin puolin ulkoisesti naiselta näyttävä henkilö, jolla kuitenkin on miehen henkilötunnus, joutuisi käyttämään miesten pukeutumistiloja, koska muuten pelkäisi, että häntä voitaisi syyttää uudistetun seksuaalirikoslainsäädännön nojalla seksuaalisesta härinnästä. Tämä ei varmaankaan ole lain tarkoitus. Lisäksi tämä seksuaalista tekoa kuvaava esimerkki on kuin pahamaineinen niin sanottu "vessalaki", joita transfobiset poliitikot ovat kirjoittaneet tietyissä Yhdysvaltojen osavaltioissa. Ei varmasti ole Suomen oikeusvaltion periaatteiden mukaista, että tällainen lainsäädäntö tulisi meillä

voimaan, etenkin kun nykyinen hallitus on useaan otteeseen painottanut yhdenvertaisuutta myös sukupuolivähemmistöjä kohtaan.

Esityksen muista kohdista voisi kyllä päätellä, että omien asioiden hoitaminen sukupuoli-identiteettiä vastaavassa sukupuolitetussa tilassa ei rikkoisi lakia, varsinkaan jos ei tuijota tai lähesty ketään muuta. Mutta kuka määrittelee, mikä on tuijottamista tai asiatonta käytöstä? Sen voi jokainen ymmärtää eri tavalla. Nyt vaikuttaa siltä, että kokonainen vähemmistö joutuisi tekemään juridisia pohdintoja sen suhteen, voiko käyttää julkisia vessoja tai muita sukupuolitettuja tiloja. Se, että transhenkilöllä olisi oikeus käyttää julkisia pukuhuoneita ja wc-tiloja riippumatta virallisesta sukupuolestaan tai ulkoisesta olemuksestaan tulisi kirjata lakiin, jos ehdotuksen nykyinen muotoilu aiotaan toteuttaa.

Huomioita muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin liittyen?

-

Muita huomiota liittyen esitettyihin lakiehdotuksiin?

Toteamme että termi "vastakkainen sukupuoli" on vanhanaikaista kieltä, ja sen käyttöä tulisi välttää uudessa lainsäädännössä. Jo nyt moni identifioituu muunsukupuoliseksi. Eräissä EU-maissa on jo käytössä kolmas juridinen sukupuoli, mikä seurauksena Suomessa voi olla sellaisia henkilöitä vierailmassa, joita ei voi juridisesti tulkita mieheksi tai naiseksi. Lisäksi seksuaalista häirintää voi tapahtua samansukupuolisten ihmisten välillä. Ehdotamme, että yllämainittu esimerkki "muulla tavalla tehdystä seksuaalisesta teosta" korvattaisiin tällä:

* Säännöksessä tarkoitettuja muulla tavalla tehtyjä seksuaalisia tekoja voisivat olla esimerkiksi meneminen tirkistely- tai muussa häiritsemistarkoituksessa pukeutumisen- tai peseytymistilaan uimahallissa tai toisen riisuutumisen seuraaminen salaa ovenraosta.

von Knorring Tanja
Transfeminiinit ry